

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๘

๑. ครั้งนั้น พระบรมศาสดาตรัสเรียกพระมหาโมคคัลลานะเถระมาแต่เข้าตรู
ตรัสว่าโมคคัลลานะ ในลักกรนิคม ไม่ไกลกรุงราชคฤห์ เศรษฐีผู้มีความตระหนี่คนนั้น
คิดว่า เราจักกินขนมเบื้อง จึงให้ภรรยาทอดขนมเบื้องบนปราสาท ๗ ชั้น เพราะกลัว
คนเหล่านอื่นเห็น เธอจึงไป ณ ที่นั้น ทรมานเศรษฐีแล้ว ทำให้สิ้นพยศแล้ว ให้ผิวเมีย
แม่ทั้งสองคนถือขนม น้านม เนยใส น้ำผึ้ง และน้ำอ้อย นำมายังพระเชตวัน ด้วยกำลัง
ของตน วันหนึ่ง เราพร้อมกับภิกษุ ๕๐๐ รูป จักนั่งในวิหารนั้นแหละ จักทำภักติกด้วยขนม
เท่านั้น ฯ แม้พระเถระก็รับพระดำรัสของพระบรมศาสดาว่า ดีละ พระเจ้าข้า แล้วไปยัง
นิคมนั้น ด้วยกำลังฤทธิ์ทันทีทันใด เป็นผู้รุ่งเรียบร้อย ห่มเรียบร้อย ได้ยืนอยู่ที่ช่องสี่-
บัญชรแห่งปราสาทนั้น เหมือนแก้วมณีลอยเด่นอยู่ในอากาศนั้นแหละ ฯ เพราะเห็นพระ
เถระนั่นเอง ดวงหทัยของมหาเศรษฐีก็หวั่นไหวแล้ว ฯ เศรษฐีนั้นคิดว่า เรามายังที่นี้
ก็เพราะกลัวคนทั้งหลายแบบนี้แหละ แต่สมณะรูปนี้ก็ยังมียืนอยู่ที่ช่องหน้าต่างได้
มองไม่เห็นสิ่งที่ตนควรจะหยาบหนวยได้ เดือดดาลอยู่ ทำเสียงตบฏะ ๆ ประดุจก้อนเกลือที่
บุคคลใส่เข้าไป ไฟ จึงกล่าวอย่างนี้ว่า สมณะ ท่านยืนอยู่ในอากาศ ก็จักไม่ได้อะไร แม้
จกกรมแสดงรอยเท้าในอากาศซึ่งหารอยเท้ามิได้อยู่ ก็จักไม่ได้เหมือนกัน ฯ พระเถระ
เดินจกกรมกลับไปกลับมาในที่นั้นเอง ฯ เศรษฐีกล่าวว่า ท่านเดินจกกรมอยู่จักได้อะไร
แม้นั่งขัดสมาธิอยู่ในอากาศก็จักไม่ได้เหมือนกัน ฯ พระเถระ นั่งขัดสมาธิแล้ว ฯ ลำดับนั้น
เศรษฐีกล่าวกะท่านว่า ท่านนั่งในอากาศจักได้อะไร แม้มายืนที่ธรณีหน้าต่าง ก็จักไม่ได้ ฯ
พระเถระได้ยืนที่ธรณี (หน้าต่าง) แล้ว ฯ ลำดับนั้น เศรษฐีกล่าวกะท่านว่า ท่านยืนอยู่ที่
ธรณี (หน้าต่าง) จักได้อะไร แม้บังหวนควันอยู่ ก็จักไม่ได้เหมือนกัน ฯ แม้พระเถระก็
บังหวนควันแล้ว ฯ ปราสาททั้งสิ้น ได้มีควันเป็นกลุ่มเดียวกันแล้ว ฯ

๒. ดังได้สดับมา ในพระนครสาวัตถี พวกมนุษย์ผู้อยู่ถนนสายเดียวกันเป็นผู้พร้อมเพรียงกัน ถวายทานโดยรวมกันเป็นคณะแล้ว ก็จัดให้ทำการฟังธรรมตลอดคืนยันรุ่ง แต่ไม่อาจฟังธรรมตลอดคืนยันรุ่งได้ บางพวกเป็นผู้อาศัยความยินดีในกาม ก็กลับไปเรือนเสียก่อน บางพวกเป็นผู้อาศัยโทสะ ก็ไปแล้ว บางพวกเป็นผู้พร้อมด้วยความท้อแท้วังเหงาหาวนอน ก็นั่งสัปประหงกอยู่ในที่นั้นนั่นเอง ไม่อาจฟังธรรมได้ ฯ ในวันรุ่งขึ้น พวกภิกษุยังถ้อยคำให้ตั้งขึ้นขึ้นในโรงธรรม เจาะจงถึงเรื่องนั้นแล้ว ฯ พระบรมศาสดาเสด็จมาตรัสถามว่า ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้พวกเธอนั่งสนทนากันด้วยเรื่องอะไรหนอ ? เมื่อภิกษุทั้งหลายกราบทูลว่า ด้วยเรื่องชื่อนี้ จึงตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย ธรรมดาสัตว์เหล่านี้โดยมากเป็นผู้อาศัยภพแล้ว ก็ติดอยู่ในภพทั้งหลายนั่นเอง ธรรมดาสัตว์ ผู้มีปกติไปถึงฝั่ง มีจำนวนน้อย ดังนี้ เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม ได้ตรัสพระคาถาเหล่านี้ว่า

บรรดามนุษย์ทั้งหลาย ชนเหล่าใด เป็นผู้ถึงฝั่ง ชนเหล่านั้น
มีจำนวนน้อย ฝ่ายหมู่มสัตว์นอกนี้ เลาะไปตามตลิ่งนั่นเอง
ก็ชนเหล่าใดแล มีความประพฤตินิยมแก่ธรรม ในธรรม
ที่เรากล่าวชอบแล้ว ชนเหล่านั้น ล่วงเลยบ่วงมารที่ข้ามได้
ยากอย่างยิ่งแล้ว จักถึงฝั่งได้ ดังนี้ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อถ สตุถา ปาโต ว มหาโมคคัลลานตเถรํ อามนฺเตสิ เอโส โมคคัลลาน
 ราชคหสฺส อวิหฺเร สกฺกรนิคเม มจฺฉริเสฏฺฐี กปลฺลปฺปุเว ขาทิสฺสามีติ อญฺเฆสํ ทสฺสนภ-
 เยน สตตฺตญฺมิเก ปาสาทฺเถ กปลฺลปฺปุเว ปาจาเปติ ตํ ตตฺถ คนฺตฺวา เสฏฺฐี ทเมตฺวา
 นิพฺพิเสวณํ กตฺวา อุโภปิ ชายปติเก ปฺปุเว จ ขีรสปิรมฺรฺฆาณิตานิ จ คาหาเปตฺวา
 อตฺตโน พเลนฺน เชตวนํ อานเหติ อชฺชชานํ ปญฺจหิ ภิกฺขุสฺสเทหิ สทฺธิ วิหารเวยว นิสฺสีทิสฺสามิ
 ปฺปุเวหฺเว ภตฺตทิกิจฺจํ กริสฺสามีติ อาท ๗ เถโรปิ สาธุ ฆนฺเตติ สตฺถุ วจณํ สมฺปฏฺิจฺฉิตฺวา
 ตาวทฺเว อิทฺธิพเลนฺน ตํ นิคมํ คนฺตฺวา ตสฺส ปาสาทสฺส สีหปญฺชรทฺวารเ สฺสูนฺวตฺถ
 สฺสปารุโต อากาเส เอว มณฺธิรูปกํ วิย อญฺฺจาลิ ๗ มหาเสฏฺฐิโน เถรํ ทิสฺวา ว ททยมฺลํ
 กมฺปิ ๗ โส อหํ เอวรูปานํเวยว ภเยน อิมํ จานํ อาคโต อยญฺจ อาคนฺตฺวา วาตปา-
 นทฺวารเ จิตฺติ คเหตุพพคฺคหณํ อปสฺสนฺโต อคฺคิมฺหิ ปกฺขิตฺตโลณสฺกฺขรา วิย
 โรเสนฺโต ตญฺฺญายนฺโต เอวมาท สมณ อากาเส จตฺวา กิ ลภิสฺสสิ อากาเส อปเท
 ปทํ ทสฺเสตฺวา จงฺกมฺนฺโตปิ เนว ลภิสฺสสิตี ๗ เถโร ตสฺมีเอว จาเน อปรารปรํ
 จงฺกมิ ๗ เสฏฺฐี จงฺกมฺนฺโต กิ ลภิสฺสสิ อากาเส ปลฺลงฺเกน นิสฺสีทฺนฺโตปิ น ลภิสฺสสิ-
 เวยวาติ อาท ๗ เถโร ปลฺลงฺกํ อามฺชิตฺวา นิสฺสีทิ ๗ อถ นํ อากาเส นิสฺสินโน กิ
 ลภิสฺสสิ อาคนฺตฺวา วาตปานอุมฺมาเร จิตฺปิ น ลภิสฺสสิตี อาท ๗ เถโร อุมฺมาเร
 อญฺฺจาลิ ๗ อถ นํ อุมฺมาเร จิตฺ กิ ลภิสฺสสิ ฐฺมายนฺโตปิ น ลภิสฺสสิเวยวาติ อาท ๗
 เถโรปิ ฐฺมายิ ๗ สกฺลปาสาทฺโ อเอกฺฐโม อโหสิ ๗ (ธมฺมปทญฺจกถาย ตติโย ภาโค/
 หน้า ๓๒ - ๓๓)

๒. สาวตถิยั กิร เอกวีถิวาลีโน มนุสฺสา สมคฺคา หุตฺวา คณพฺนฺเชน ทานํ ทตฺวา สพุพรตฺตี ฅมฺมสฺสวณฺ์ กาวเรสุํ สพุพรตฺตี ปน ฅมฺมํ โสตุํ นาสกฺขีสุํ เอกจฺเจ กามรติ นิสฺสลิตา หุตฺวา ปุณฺ เคหเมว คตา เอกจฺเจ โทสนิสฺสลิตา หุตฺวา คตา เอกจฺเจ ปน ถีน มิทฺธสมงฺคิโน

หุตฺวา ตตฺถเว นิสฺสิทฺวา จปฺลายนฺตา โสตุํ นาสกฺขีสุํ ฯ ปุณฺทิวเส ภิกฺขุ ตํ ปวตฺตี อุกฺกิสฺส ฅมฺมสฺสายํ กถํ สมฺภูจฺาเปสุํ ฯ สตฺถา อาคณฺฺหุตฺวา กาย นฺฺตถ ภิกฺขเว เอตฺรหิ กถาย สนนฺฺสินฺนาติ ปุจฺฉิตฺวา อิมาย นามาติ วุตฺเต ภิกฺขเว อิเม สตฺตา นาม เยภฺยฺเยน ภวณิสฺสลิตา ภเวสุเยว ลคฺคา วิหรนฺติ ปารคามิโน นาม อปฺปกาทิ อนฺฺสนฺธิ ฅมฺมุตฺวา ฅมฺมํ เทเสนฺโต อีมา คธา อภาลี

อปฺปกา เต มนุสฺเสสุ

เย ชนา ปารคามิโน

อถายํ อิตฺธา ปชา

ตีรเมวานุชาวติ ฯ

เย จ โช สมฺมทกฺขาเต

ฅมฺเม ฅมฺมานุวตฺติโน

เต ชนา ปารเมสฺสนฺติ

มจฺจุเชยฺยํ สุทฺตฺตรนฺติ ฯ

(ฅมฺมปทฺฏจกถาย จตฺตฺโต ภาโค/หน้า ๔๙ - ๕๐)